

OSOBNOSTI SLOVENSKEJ NUMIZMATIKY

PhDr. Ľudmila Kraskovská CSc.

(1904 – 1999)

Medzi najvýznamnejšie osobnosti slovenskej numizmatiky a archeológie možno bezpochyby zaradiť Dr. Ľudmilu Kraskovskú, ktorá celý svoj tvorivý život zasvätila svojej jedinej láske – vede.

Po detstve a mladosti, ktoré prežila v Litve, na Ukrajine a v Gruzínsku, žila od r. 1924 v bývalom Československu. Študovala na Karlovej univerzite v Prahe odbor Dejiny umenia, ktorý si rozširovala súčasným štúdiom reštaurátorstva a navyše študovala na Ukrajinskom pedagogickom inštitúte. V r. 1931 obhájila dizertačnú prácu zameranú na západné vplyvy na architektúru východných Slovanov už ako pracovníčka Národného múzea v Prahe a v tom istom roku (20.08.1931) prišla na Slovensko, kde pracovala v Slovenskom vlastivednom múzeu, ktoré bolo predchodcom dnešného Slov. národného múzea, kde dlhé roky bola jedinou ženou s vysokoškolským vzdelaním.

Počas svojej aktívnej činnosti publikovala viac ako 300 prác, z čoho okolo 100 prác bolo venovaných numizmatike. Významne prispela k popisu nálezov, ktorý je známy pod menom Košický zlatý poklad, pričom v základnom popise bolo 2920 zlatých mincí z 15.-17. storočia, 3 medaily a zlatá reťaz. Táto skutočnosť je zhodnotená na pamätnej doske v priestoroch VS. múzea pri vstupe do expozície pokladu.

Ešte v 30. rokoch min. stor. spracovala numizmatické zbierky J. Petrokovicha, MUDr. Macheka a MUDr. Korbulyho, depozity múzea a ďalšie.

Patrí jej prvenstvo za klasifikáciu nálezov mincí na Slovensku do piatich období: keltské, rímske, denárové, grošové a toliarové, ktoré sa používa dodnes.

Popri Prof. Budinskom-Kričkovi a ďalších vyslovila dodnes platnú hypotézu, že železné archeologické nálezy v tvare sekeriek tzv. „hrivny“ slúžili ako výmenné platidlo a nie ako hospodárske nástroje.

Nemožno nespomenúť aj jej aktivitu na poli organizovanej slovenskej numizmatiky, ako napr. obnovy Sekcie Numizmatickej spoločnosti Československej v r. 1954, ako prvá vyhlásila v r. 1959 program koordinačného centra numizmatického bádania a ako prvá zastávala funkciu predsedkyne Numizmatickej komisie. Ako prvá zastupovala Slovensko ako riadny člen Numizmatickej komisie ČSAV.

Významnú úlohu zohrala v časoch II. svetovej vojny najmä tým, že evakuovala zbierky múzea do B. Bystrice a Bojníc ako i tým, že spolu s technikmi múzea ukryli časť zbierok v suteréne múzea, čím ich zachránili pred zničením počas bombardovania budovy múzea, ktoré zničilo najmä súpisy zbierok a písomností.

Je potrebné spomenúť na jej osobnú angažovanosť pri archeologickej záchrane rímskej Gerulaty (dnes Bratislava – Rusovce), objavov na Devíne, Devínskej Novej Vsi a inde.

O jej vitalite svedčí i skutočnosť, že aktívnu účasť na archeologických vykopávkach ukončila ako 75 ročná. Potom často vyjadrovala ľútosť nad tým, že jej chýbali „razkopky“ (vykopávky).

Dlhé roky ukrývala rukopisy ukrajinského emigrantského básnika Oleha Kandybu-Olžyča, kolegu z čias štúdií v Prahe, rodinného priateľa ešte z čias života na Ukrajine a pravdepodobne jej nenaplnenej ľudskej lásky. Po vzniku samostatnej Ukrajiny odovzdala tieto rukopisy, za čo jej bolo udelené vysoké štátne vyznamenanie Ukrajinskej republiky.

Celý svoj život venovala Slovenskému národnému múzeu a jeho predchodcom a to nielen obrazne, lebo v múzeu aj dlhé roky bývala. Neskôr sa presťahovala do domu svojich známych na ulici Prokopa Veľkého. Prebytok svojej ľudskej lásky rozdávala deťom svojich priateľov ako láskavá a milá „teta Ľuda“.

Na otázku autora článku o jej osobnej numizmatickej zbierke jednoznačne povedala: „... ale veď to sa nesmie, je neetické aby som zbierala materiál, s ktorým celý život pracujem“. Aj táto zdanlivá maličkosť dokresľuje jej morálny kredit.

Do konca života si zachovala jasnú myseľ, aj keď telo už bolo oslabené. Zomrela ticho v deň svojich 95. narodenín. Svojou prácou vo svojich kolegoch, spolupracovníkoch a ostatných však ostáva medzi nami.

Jaroslav Mezencev

Literatúra:

1. K. Tomčíková: Ľudmila Kraskovská, SNM 1999
2. Ľ. Kraskovská: Nálezy železných hrivien na území Veľkej Moravy, Sborník I. numiz. sympózia 49-52, 1964
3. J. Mezencev: nepublikované materiály